KULTUR STYRELSEN

FREDNINGSVÆRDIER

DET GAMLE SPRØJTEHUS

VORDINGBORG KOMMUNE



Besigtigelsesdato:	15.02.2011
Besigtiget af:	Mia Kroer Ræbild
Journalnummer:	2011-7.82.07/390-0001
Kommune:	Vordingborg Kommune
Adresse:	Slotstorvet 5, 4760 Vordingborg
Betegnelse:	Det gamle Sprøjtehus
Fredningsår:	1970
Omfang:	*Den som sprøjtehus og vagtstue opførte bygning (1854).*

BYGNINGSBESKRIVELSE

Det gamle Sprøjtehus ligger centralt i Vordingborg på den sydlige del af byens skrånende torv.

Det gamle Sprøjtehus er en fritliggende, gulmalet, grundmuret bygning med et helvalmet tegltag. Bygningen består af et åbent overdækket forareal og indvendigt af tre mindre rum. Bygningen har en sortmalet, pudset sokkel og en profileret, hvid gesims. I gavlen mod syd sidder tre, blåmalede, småsprossede vinduer. I gavlene mod øst og vest er to tilmurede, buede åbninger. Facaden mod nord udgøres af tre buede portåbninger. Det overdækkede forareal har pudsede, gulmalede overflader og gulvet består af skiferklinker. Dørene ind til bygningens rum er blåmalede, fyldingsdøre med glas øverst. De to døre mod øst er nyere (1950), og den vestlige er en ældre dør.

Indvendigt er bygningen indrettet til herre- og dametoilet samt i midten et garderobe- og kedelrum. I toiletrummene er gulvet af terrazzo, væggene er pudsede og i mandshøjde beklædt med hvide fliser, loftet er et brunmalet bræddeloft. Aflukkerne omkring toiletterne er af malede træplader og dørene er en blanding af glatte døre og fyldingsdøre. Kedelrummet har et mønsterlagt gulv af røde og gule klinker samt pudsede vægge og lofter.

BYGNINGSHISTORIE

I 1928 blev Det gamle Sprøjtehus ombygget til rutebilstation med toilet, pissoir, ventesal og pakkerum. Bag de tidligere portåbninger blev etableret et udvendigt venteområde med bænke, og centralt i den nye tværvæg var indgangen til ventesalen. Indgangen til pissoiret var direkte fra østgavlen. I 1930 blev Det gamle Sprøjtehus atter ombygget og kaldet Nødtørftshus m.v. Herretoiletterne blev udvidet, men havde stadig indgang fra østgavlen. Ventesalen blev gjort betydelig mindre og i stedet blev der indrettet et dametoilet og en kiosk. I 1950 ombygges Det gamle Sprøjtehus igen, og bygningen

inddeles i tre lige store dele, hver med adgang fra det overdækkede forareal. I den østlige del blev der indrettet herretoiletter, i midten garderobe- og kedelrum, i den vestlige del blev der indrettet dametoiletter. I den forbindelse blev døren i østgavlen tilmuret, og trappen herop blev fjernet. I vestgavlen blev et vindue lig de nuværende mod syd tilmuret.

KILDER

Information fra Museerne Vordingborg (historiske fotos og ældre bygningstegninger).

MILJØMÆSSIG VÆRDI

Det gamle Sprøjtehus miljømæssige værdi knytter sig til den centrale placering på byens torv, som er et opfyldt område af den gamle voldgrav, hvor den lille bygning danner en historisk og arkitektonisk kontrast til det tidligere rådhus i modsatte ende af Slotstorvet. Det gamle Sprøjtehus bidrager herved til opretholdelsen af et historisk miljø omkring Slotstorvet, hvis nærmeste nabo er Vordingborgs markante ruin-borganlæg med Gåsetårnet som omdrejningspunkt.

KULTURHISTORISK VÆRDI

Det gamle Sprøjtehus er en historisk vigtig bygning, som har kulturhistorisk værdi ved sine bevarede portåbninger, der fortæller om bygningens oprindelige funktion som sprøjtehus for byens brandsprøjter. Tillige ved det senere fremkomne forareal bag portåbningerne, der vidner om bygningens funktion som rutebilstation med overdækket ventearealet.

ARKITEKTONISK VÆRDI

De arkitektoniske værdi ligger i Det gamle Sprøjtehus velproportionerede ydre, det har en enkel og karakterfuld fremtræden, der primært skyldes de buede portåbninger samt anvendelsen af få materialer og bygningselementer: grundmur, småsprossede, ældre vinduer, gesims og helvalmet tegltag. Hertil kommer den enkle farvesætning i sort, gul, hvid og rød.

BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I det ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til Det gamle Sprøjtehus enkle bygningskrop med sokkel, grundmur, ældre vinduer, gesims og tegltag samt de buede portåbninger, som både er

et funktionelt og dekorativt, arkitektonisk element. Hertil kommer den ældre materialeholdning.

ANBEFALINGER

Det anbefales:
- At bygningen snarest istandsættes.
- At der snarest findes en funktion til bygningen.